

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา โภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยการประยุกต์ใช้การประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำรายงานการประเมินหลักสูตร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2553 - 2554 จำนวน 4 คน อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2553 - 2554 จำนวน 10 คน มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2542 - 2553 จำนวน 22 คน นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา โภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และนักศึกษาที่อยู่ระหว่างการทำการค้นคว้าแบบอิสระ ในปีการศึกษา 2552 - 2553 จำนวน 20 คน ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของมหาบัณฑิตที่ศึกษาในหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 22 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านโภชนศาสตร์ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษาและที่เกี่ยวข้อง จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) เครื่องมือสำหรับใช้สอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำไปสร้างและกำหนดรูปแบบการประเมิน ได้แก่ แบบสอบถาม และ 2) เครื่องมือสำหรับการประเมิน หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้แก่ แบบสอบถามแบบประเมิน แบบสำรวจ และการสนทนากลุ่ม ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการโดยทำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามด้วยตนเองในส่วนของอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตร และนักศึกษา และใช้วิธีการส่งทางไปรษณีย์ สำหรับแบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ มหาบัณฑิต ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต และ นักศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการวิเคราะห์หาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และวิเคราะห์เนื้อหา

สรุปผล

จากข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ สรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการประเมินการประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร ตามขั้นตอนการประเมินหลักสูตรแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

ขั้นการกำหนดและคัดเลือกกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนาการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดหลักสูตรดังกล่าว พร้อมปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา แล้วทำการกำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการประเมินหลักสูตรนี้ซึ่งผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา คณาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตร มหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่กำลังศึกษา ผู้บังคับบัญชาขั้นต้นของมหาบัณฑิตหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิของสาขาวิชาโภชนาการศึกษาศึกษา

ขั้นการติดต่อ พุดคุย กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่คัดเลือกอันดับต้น ๆ

ผู้วิจัยทำการติดต่อ พุดคุยกับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา คณาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตร เพราะเป็นผู้นำหลักสูตรไปใช้และมีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรเป็นระยะเวลาต่อเนื่อง ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาจากการประเมินและใช้หลักสูตรที่ผ่านมาในด้านสิ่งที่จะประเมินก่อนการใช้หลักสูตร ด้านสิ่งที่จะประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร และด้านสิ่งที่จะประเมินหลังการใช้หลักสูตร

ขั้นการดำเนินการสร้างกรอบการประเมินหลักสูตร เกณฑ์การประเมินหลักสูตร และเครื่องมือการประเมินหลักสูตร

ผู้วิจัยและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอันดับต้น ๆ ประกอบด้วย คณะกรรมการบัณฑิตศึกษาและคณาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตร ร่วมพิจารณากรอบการประเมินหลักสูตรที่ผู้วิจัยจัดทำมาเป็นตัวอย่าง และให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำกรอบการประเมินหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์การประเมิน และเครื่องมือการประเมิน และผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและได้กรอบการประเมินหลักสูตรที่นำมาใช้ในครั้งนี้ ในด้านสิ่งที่จะประเมินก่อนการใช้หลักสูตร สิ่งที่จะประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร และสิ่งที่จะประเมินหลังการใช้หลักสูตร

ขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งสิ่งที่จะประเมินออกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วยสิ่งที่จะประเมินก่อนการใช้หลักสูตร ระหว่างการใช้หลักสูตร และหลังการใช้หลักสูตร โดยผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. สิ่งที่จะประเมินก่อนการใช้หลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านโภชนศาสตร์ อาจารย์ผู้สอน ภาควิชา มหบัณฑิต และนักศึกษา เห็นว่าวัตถุประสงค์มีความชัดเจน สอดคล้องกับปรัชญาของหลักสูตร และมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะทางปัญญา (ความรู้ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ทางโภชนาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผ่านการประเมินทุกประเด็น ยกเว้นมาตรฐานคุณวุฒิด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี มีความสอดคล้องอยู่ในระดับปานกลาง

โครงสร้างของหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านโภชนศาสตร์ อาจารย์ผู้สอน ภาควิชา มหบัณฑิต และนักศึกษา และจากการสนทนากลุ่มนักศึกษา เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับหลักสูตรในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ในส่วนของภาควิชาที่จัดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรในภาควิชาบังคับมีความเหมาะสม แต่มีข้อเสนอแนะว่าภาควิชา บว.ภศ. (908)709 สัมมนาทางโภชนศาสตร์ศึกษา 1 และภาควิชา บว.ภศ. (908)719 สัมมนาทางโภชนศาสตร์ศึกษา 2 ควรรวมเป็นภาควิชาเดียวกัน และควรนำภาควิชาอื่นมาเพิ่มเป็นภาควิชาบังคับ จำนวนหน่วยกิตของภาควิชาบังคับ ถือว่าผ่านการประเมิน แต่ภาควิชา บว.ภศ. (908)701 อาหารและวัฒนธรรม จำนวนหน่วยกิตมากเกินไป ควรลดจำนวนหน่วยกิตให้เหลือ 2 หน่วยกิต ขณะที่ภาควิชา บว.ภศ. (908)703 โภชนศาสตร์ชุมชน ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตเป็น 3 หน่วยกิต เพราะเป็นภาควิชาที่ต้องใช้ประสบการณ์จริงในการลงพื้นที่ในชุมชน และต้องมีกิจกรรมมาก จึงควรต้องใช้เวลาในการเรียนมาก หากยังใช้เวลาแค่ 2 หน่วยกิตอาจทำให้ได้ความรู้หรือประสบการณ์จริงได้ไม่เต็มที่ และภาควิชาที่ยังเป็นภาควิชาที่สามารถนำไปประยุกต์ได้ในชีวิตประจำวัน ภาควิชาที่จัดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตร ในภาควิชาเลือก มีความเหมาะสม ถือว่าภาควิชาเลือกส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ยกเว้นภาควิชา บว.ภศ. (908)711 สถิติและการวิจัยทางโภชนศาสตร์ และภาควิชา บว.ภศ. (908)731 โภชนบำบัด ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด โดยที่ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านโภชนศาสตร์ และอาจารย์ผู้สอน ภาควิชา เห็นว่าภาควิชา บว.ภศ. (908)711 สถิติและการวิจัยทางโภชนศาสตร์ ควรเป็นภาควิชาบังคับ ขณะที่ภาควิชา บว.ภศ. (908)731 โภชนบำบัด ควรเป็นภาควิชาเลือก

(908)731 โภชนบำบัด ควรเป็นกระบวนวิชาบังคับเช่นเดียวกัน จำนวนหน่วยกิตของกระบวนวิชาเลือก โดยภาพรวมมีความเหมาะสม ถือว่าผ่านการประเมิน ยกเว้นกระบวนวิชาบว.ภศ. (908)712 สื่อเพื่อโภชนศาสตร์ศึกษา และบว.ภศ. (908)731 โภชนบำบัด ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (น้อยกว่าร้อยละ 80) โดยมีข้อเสนอแนะว่าควรลดจำนวน หน่วยกิตกระบวนวิชาบว.ภศ. (908)712 สื่อเพื่อโภชนศาสตร์ศึกษา จาก 3 หน่วยกิตให้เหลือเพียง 2 หน่วยกิต และเพิ่มหน่วยกิตกระบวนวิชาบว.ภศ. (908)731 โภชนบำบัด จาก 2 หน่วยกิตให้เป็น 3 หน่วยกิต เนื่องจากเป็นกระบวนวิชาที่มีความจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ปริมาณและคุณสมบัติของอาจารย์ อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชา มหาบัณฑิต และนักศึกษา เห็นว่าปริมาณอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ขณะที่มหาบัณฑิตเห็นว่ามีเพียงพอ และเห็นว่าควรจัดหาอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านโภชนศาสตร์ศึกษามาสอนเพิ่ม ขณะที่คุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตรในด้านวุฒิการศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการ อยู่ในลำดับขั้น A ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตร อยู่ในลำดับขั้น C ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะว่าคณะกรรมการบริหารหลักสูตรควรจัดหาอาจารย์ที่มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญด้านโภชนศาสตร์ศึกษามาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักศึกษาสาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา

คุณสมบัติของนักศึกษาก่อนเข้าศึกษา พบว่าผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ คุณสมบัติของนักศึกษาก่อนเข้าศึกษาเป็นไปตามเกณฑ์ของสาขาวิชาโภชนศาสตร์ โดยมีข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่มนักศึกษว่าในการรับนักศึกษาก่อนเข้าศึกษาในปีการศึกษาต่อไปควรกำหนดเกรดเฉลี่ยในการเข้าศึกษาต่อไม่ต่ำกว่า 2.75 เพื่อให้การเรียนรู้ของนักศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเท่าที่ควรจะเป็น

เอกสารหลักสูตร มหาบัณฑิตและนักศึกษา เห็นว่าเอกสารหลักสูตร มีความชัดเจนและเข้าใจง่ายด้านเนื้อหาการลำดับการจัดเนื้อหา และการมีรายละเอียดครบถ้วน อยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์ที่กำหนดทุกประเด็นย่อย โดยมีข้อเสนอแนะว่าเอกสารหลักสูตรควรมีการปรับให้ทันสมัย ในเรื่องอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาที่ควรมีรายละเอียดจำนวน วุฒิการศึกษาที่เป็นปัจจุบัน และในภาคผนวกเรื่องผลงานวิชาการของอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตรควรนำชื่อเอกสารหรือผลงานวิชาการ พร้อมรายละเอียดคร่าว ๆ มาเพิ่มเติมในหลักสูตรให้มีความเป็นปัจจุบันด้วยเช่นกัน

2. สิ่งที่เหมาะสมระหว่างการใช้หลักสูตร

การบริหารและการจัดการหลักสูตร คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ประจำหลักสูตร เห็นว่ามีการแต่งตั้งคณะกรรมการบัณฑิตศึกษาและจัดทำแผนการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดการจัดกิจกรรมในหลักสูตร การประชุมกรรมการบัณฑิตศึกษา ประชุมคณาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตร มีการจัดทำแผนการเรียนการสอน และมีการจัดกิจกรรมด้านบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่วนการมอบหมายหน้าที่ในการบริหารและการจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสม โดยการแต่งตั้งอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาเป็นกรรมการของคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มีหน้าที่ให้ความเห็นและพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ทำการประมวลผลการศึกษา การคัดเลือกนักศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้ และอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย และมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนผลิตบัณฑิตต่อคณะกรรมการประจำคณะทุกปีการศึกษา

เนื้อหากระบวนวิชา ผู้ทรงคุณวุฒิด้านโภชนศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชา มหบัณฑิตและนักศึกษา เห็นว่าเนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีความครอบคลุมกับหลักสูตร ครอบคลุมในการพัฒนาทักษะทางด้านความรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ครอบคลุมในการพัฒนาทักษะด้านปัญญา (การนำไปใช้ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า) ครอบคลุมในการพัฒนาทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ครอบคลุมในการพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี และครอบคลุมในการพัฒนาทักษะด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื้อหาวิชาสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมินทั้งสองข้อย่อย แต่มีข้อเสนอแนะว่าควรจัดให้มีการเรียนกระบวนวิชาที่เป็นที่สนใจของนักศึกษาและเพิ่มเนื้อหาให้สอดคล้องกับปัจจุบันโดยเฉพาะในกระบวนวิชาบว.ภศ. (908)731 โภชนบำบัด และในกระบวนวิชาบว.ภศ. (908)714 การให้คำปรึกษาด้านโภชนาการ บว.ภศ. (908)721 โภชนาการแม่และเด็ก บว.ภศ. (908)722 และโภชนาการวัยรุ่นและผู้ใหญ่ บว.ภศ. (908)723 โภชนาการผู้สูงอายุ ควรเสริมเนื้อหาที่ให้เรียนรู้แล้วให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติจริงหลังการเรียนรู้ ในด้านความเพียงพอของเนื้อหาวิชามีความเพียงพอในการจัดประสบการณ์ และข้อเสนอแนะว่ากระบวนวิชาบว.ภศ. (908)711 สถิติและการวิจัยทางโภชนศาสตร์ ควรเรียนสถิติก่อนแล้วถึงจะเรียนวิจัย เพราะนักศึกษาในสาขาวิชานี้ส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางสถิติไม่ค่อยดีเท่าที่ควร เมื่อเรียนสถิติควบกับวิจัยทำให้มีปัญหาในการเรียนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างต่ำ นอกจากนี้จากการสนทนากลุ่มนักศึกษายังให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้มีการนำงานวิจัย ใหม่ ๆ

ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชามาให้ศึกษาควบคู่กับการเรียนรู้ในกระบวนวิชานั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำการค้นคว้าอิสระ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักศึกษา เห็นว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับมาก และความสอดคล้องของวิธีการสอนกับเนื้อหาวิชาในระดับมาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการแจ้งรายละเอียดของกระบวนวิชา/จุดประสงค์รายวิชา/งานที่มอบหมาย/ตารางเรียน/วิธีการวัดและประเมินผล/เกณฑ์การให้คะแนน/และเอกสารประกอบการเรียนการสอน มีการตรงต่อเวลาในการเข้าสอนและเลิกสอน สอนในหัวข้อและเวลาที่กำหนดในตารางสอน มีวิธีการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาวิชา และการเปิดโอกาสในชั้นเรียนให้นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน ส่วนวิธีการสอนที่กระตุ้นการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา การใช้สื่อประกอบการสอนที่น่าสนใจและเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาวิชา และการเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าพบ และขอคำปรึกษานอกชั้นเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ถือว่าไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน นอกจากนี้จากการสนทนากลุ่มนักศึกษา พบว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการบรรยาย การอธิบาย การยกตัวอย่าง การใช้สื่อการเรียนการสอน ประกอบ การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ แต่ในด้านการสื่อควรใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายและเป็นปัจจุบัน ด้านการจัดกิจกรรมการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิด้านต่าง ๆ นั้นพบว่าแต่ละวิชามีการสอนที่เน้นการให้ความรู้ตามเนื้อหาวิชา ซึ่งควรเพิ่มทักษะการปฏิบัติให้มากขึ้น มีการสอดแทรกคุณธรรมมีการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมทุกกระบวนวิชาโดยเฉพาะจรรยาบรรณของนักโภชนศาสตร์ มีการสอนที่พัฒนาทักษะทางปัญญาทั้งการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ในขณะที่วิธีการสอนที่ฝึกทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบปรากฏในรูปของการจัดกิจกรรมการสอนต่าง ๆ ที่กล่าวมาและการส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด

การจัดกิจกรรมการสอนที่มีการฝึกทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ในการวิเคราะห์ตัวเลขมีหลายกระบวนวิชาที่ได้ฝึกทักษะนี้ ได้แก่ กระบวนวิชา บว.ภศ. (908)711 สถิติและการวิจัยทางโภชนศาสตร์ บว.ภศ. (908)702 คุณภาพอาหารและโภชนาการ บว.ภศ. (908)719 และสัมมนาทางโภชนศาสตร์ศึกษา 2 ส่วนในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทุกกระบวนวิชาได้ฝึกทักษะการใช้ทักษะด้านนี้ผ่านการค้นคว้าข้อมูลประกอบการเรียนและการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

อาจารย์ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยและนักศึกษา เห็นว่าบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปที่เป็นจริงเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยและนักศึกษาคาดหวัง ในเรื่อง การให้การปรึกษาและแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเลือกวิชาเรียน การควบคุมการลงทะเบียนของนักศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ การให้คำแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเรียนการค้นคว้าและการติดตามผลการเรียนของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาสังคม การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านอาชีพ การสร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจอันดีระหว่าง นักศึกษา อาจารย์ คณะและมหาวิทยาลัย การให้การรับรองนักศึกษา เมื่อนักศึกษาต้องการนำหลักฐานไปแสดงหลักฐานสำคัญต่อไป และการชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาและหน้าที่ของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ มหาวิทยาลัย และนักศึกษา พบว่า บทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่เป็นจริงสอดคล้องกับความคาดหวังของมหาวิทยาลัยและนักศึกษาทุกข้อ ได้แก่ การช่วยเหลือให้คำแนะนำปรับแต่งประเด็นปัญหา การทำวิจัยหัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ และแผนการดำเนินการวิจัยรวมทั้งการเตรียมเอกสารโครงร่าง การช่วยวางแผนงานและการเตรียมปฏิบัติงานวิจัยของนักศึกษา การให้ข้อคิดเห็น วิจาร์ณ และอภิปรายผลงานวิจัยเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม มีการให้นักศึกษาพบอย่างสม่ำเสมอและสนับสนุนนักศึกษาให้เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ของสาขา เช่น การประชุมวิชาการ การสัมมนา หรือการส่งบทความทางวิชาการเพื่อการตีพิมพ์ การให้คำแนะนำ ตรวจ และวิจารณ์งานเขียนการค้นคว้าแบบอิสระของนักศึกษาโดยไม่ชักช้าและการดูแล สนับสนุน หรือแม้กระทั่งผลักดันให้นักศึกษาทำงานให้เสร็จในเวลาอันสมควร

การแบ่งภาระงานของอาจารย์ประจำ พบว่า ภาระงานของอาจารย์ในเรื่องงานสอนในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไประดับปริญญาโท อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และภาระงานอื่น ๆ สูงกว่ากว่าเกณฑ์ผ่านเกณฑ์การประเมิน

สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนมหาวิทยาลัยและนักศึกษา มหาวิทยาลัยและนักศึกษา เห็นว่าสื่ออุปกรณ์โดยรวมทั้งด้านความเพียงพอ มีคุณภาพ และมีความสะดวกอยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่เมื่อพิจารณาในประเด็นย่อยที่ไม่ผ่านการประเมิน คือ เครื่องคอมพิวเตอร์มีคุณภาพ และความสะดวกในการให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง และจากการสนทนากลุ่มนักศึกษาได้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดหาหนังสือ เอกสารค้นคว้าที่ทันสมัยกว่าสภาพที่เป็น ส่วนคอมพิวเตอร์พัฒนาให้ทันสมัยและนำโปรแกรมที่มีความจำเป็นบรรจุในคอมพิวเตอร์ปรับปรุงซ่อมแซมเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ใช้งานได้อย่างเหมาะสม

งบประมาณ อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการหลักสูตร เห็นว่างบประมาณมีความเหมาะสมและมีความเพียงพอในการใช้ดำเนินการหลักสูตรผ่านเกณฑ์ที่กำหนด แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษาในแต่ละปีการศึกษาและมีการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับจัดสรรอย่างประหยัด

แหล่งวิทยาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร มหาวิทยาลัยและนักศึกษา เห็นว่าโดยภาพทั้งด้านความเพียงพอ มีคุณภาพ และมีความสะดวกอยู่ในระดับมากผ่านเกณฑ์การประเมิน แต่ถ้าพิจารณาประเด็นย่อยที่ไม่ผ่านการประเมิน ประกอบด้วย ห้องเรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ห้องทำงาน/ห้องกิจกรรมมีความเพียงพอ มีคุณภาพ และมีความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง วิทยาการนอกสถานที่ที่มีคุณภาพและความสะดวกในการรับบริการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีข้อเสนอแนะว่า ห้องทำงานและห้องจัดกิจกรรม ควรมีการจัดหาอุปกรณ์ในห้องดังกล่าวให้ทันสมัย ส่วนห้องทำงาน และห้องจัดกิจกรรมควรแยกจากห้องเลขานุการของสาขาวิชา และจัดหาเอกสารในการค้นคว้าในห้องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเอกสารเกี่ยวกับสาขาวิชาโภชนาการศาสตร์ ขณะที่ด้านแหล่งวิทยาการนอกสถานที่ควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ที่หลากหลายมากขึ้น และไปศึกษาอย่างลึกซึ้งตั้งแต่การบริหารงาน รวมไปถึงการจัดอาหารแต่ละมื้อ

การวัดและประเมินผล นักศึกษามีความคิดเห็นว่าวิธีการวัดและประเมินผลการศึกษา มีความเหมาะสมกับเนื้อหา มีการบอกเกณฑ์การวัดผลที่ชัดเจน มีการใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลาย และการประเมินยังไม่ได้เน้นเฉพาะการวัดในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจเท่านั้น ยังวัดครอบคลุมในด้านการคิดวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้และการนำไปใช้ ส่วนในเรื่องความชัดเจนในการวัดและประเมินผล มีการบอกเกณฑ์การวัดและประเมินผลตั้งแต่ชั่วโมงแรกในการเข้าเรียนหรือก่อนการเรียนการสอน มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชา กับนักศึกษา และการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนอีกด้วย ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

3. สิ่งที่ประเมินหลังการใช้หลักสูตร

คุณลักษณะของมหาวิทยาลัย ผู้บังคับบัญชาของมหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย เห็นว่าโดยภาพรวมคุณลักษณะของมหาวิทยาลัยที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตร ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโภชนาการ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะด้านอาหาร โภชนาการ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีทางด้านโภชนาการศาสตร์ศึกษา การมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ทางโภชนาการ การให้คำแนะนำปรึกษา ทางโภชนาการแก่ผู้อื่น มีข้อคิดเห็นเสนอแนะทางโภชนาการเพื่อพัฒนางานของตนเอง และสังคม และมีทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ผ่านเกณฑ์การประเมิน

การทำงานของมหาวิทยาลัย พบว่า มหาวิทยาลัยมีความรู้และมีคุณลักษณะในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด มีคุณลักษณะในด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดเช่นกัน และมีการปฏิบัติงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอยู่ในระดับมาก ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษา พบว่า มหาวิทยาลัยร้อยละ 86.36 สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรโดยใช้เวลา 2 ปี ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรร้อยละ 86.36 มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ขึ้นไป เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ผ่านเกณฑ์การประเมิน

4. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านโภชนศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชา มหาวิทยาลัยและนักศึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

4.1 ด้านสิ่งที่ประเมินก่อนการใช้หลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรเพิ่มวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 โครงสร้างของหลักสูตร ควรกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรโดยเพิ่มกระบวนวิชา บว.ภศ. (908)711 สถิติและการวิจัยทางโภชนศาสตร์ศึกษา และกระบวนวิชาบว.ภศ. (908)731 โภชนบำบัด จากกระบวนวิชาเลือกมาเป็นกระบวนวิชาบังคับ และควรลดหน่วยกิต กระบวนวิชาบว.ภศ. (908)712 สื่อเพื่อโภชนศาสตร์ศึกษาเหลือเพียง 2 หน่วยกิต และเพิ่มหน่วยกิตกระบวนวิชา บว.ภศ. (908)731 โภชนบำบัดเป็น 3 หน่วยกิต เนื่องจากเป็นกระบวนวิชาที่มีความจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ปริมาณและคุณสมบัติของอาจารย์ ควรจัดหาอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ และประสบการณ์ทางด้านสาขาวิชาโภชนศาสตร์มาสอนกระบวนวิชาต่าง ๆ เพิ่มจากเดิม และเอกสารหลักสูตร ควรจัดทำให้ทันสมัย และปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ เช่น รายละเอียดของกระบวนวิชาในสาขาวิชา ข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชา และผลงานของท่าน เป็นต้น

4.2 ด้านสิ่งที่ประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร

เนื้อหากระบวนวิชา ควรเพิ่มเนื้อหาที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน และควรสอนเรื่องโภชนบำบัดซึ่งเป็นกระบวนวิชาที่น่าสนใจในสถานการณ์ปัจจุบัน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการสอนที่ให้เรียนทฤษฎีให้เข้าใจก่อนลงมือในภาคปฏิบัติ กระบวนการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาวิชาสัมพันธ์ และต่อเนื่องกันแต่มีอาจารย์สอนหลายท่านและสอนในช่วงเวลา

เดียวกัน ควรเปลี่ยนเป็นการสอนเนื้อหาพื้นฐานก่อนโดยอาจารย์ท่านแรกแล้วเรียนเนื้อหาหลังโดยอาจารย์อีกท่าน ควรเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอนนอกสถานที่ ควรเพิ่มสอนเรื่องกรณีตัวอย่างที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรให้มีการนำงานวิจัยใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชามาให้ศึกษาควบคู่กับการเรียนรู้ในกระบวนวิชานั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำการค้นคว้าอิสระ สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ควรเพิ่มจำนวนสื่อและอุปกรณ์การสอนให้มีความทันสมัย และควรเพิ่มเอกสารการสอนทางโภชนาศาสตร์ เช่น หนังสือ ตำรา (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) อุปกรณ์คอมพิวเตอร์พัฒนาให้ทันสมัยและนำโปรแกรมที่มีความจำเป็นบรรจุเข้าไปใน ควรจัดหาเพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม และปรับปรุงซ่อมแซมเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ ส่วนแหล่งวิทยาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ในส่วนอาคารสถานที่ห้องทำงานและห้องจัดกิจกรรม ควรมีการจัดหาอุปกรณ์ในห้องดังกล่าวให้ทันสมัย ห้องทำงาน และห้องจัดกิจกรรมควรแยกจากห้องเลขานุการของสาขาวิชา เพื่อจะได้ทำงานและทบทวนเนื้อหากระบวนวิชาที่เรียนมา และจัดหาเอกสารในการค้นคว้าในห้องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเอกสารเกี่ยวกับสาขาวิชาโภชนาศาสตร์ ขณะที่ด้านแหล่งวิทยาการนอกสถานที่ควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ที่หลากหลายมากขึ้น และการวัดและประเมินผล กระบวนวิชาที่มีอาจารย์ผู้สอนหลายท่านและมีเนื้อหาสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน และมีการวัดผลหลายครั้ง ควรเปลี่ยนเป็นการสอนเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานก่อนโดยอาจารย์ท่านแรกแล้วทำการวัดผล แล้วค่อยเรียนเรื่องหลังที่เชื่อมโยงจากเรื่องพื้นฐานโดยอาจารย์ท่านต่อไปแล้วทำการวัดผล ส่วนกระบวนวิชาที่มีภาคปฏิบัติควรให้คะแนนภาคปฏิบัติทุกครั้ง และให้คะแนนการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทั้งรายบุคคลและกลุ่ม โดยให้นักศึกษาประเมินกันเองควบคู่กับการประเมินโดยอาจารย์ผู้สอนประจำวิชา

4.3 ด้านสิ่งที่ประเมินหลังการใช้หลักสูตร

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา มีความเหมาะสม และควรมีการติดตามนักศึกษาที่มีระยะเวลาการศึกษาเกิน 2 ปี ให้มีระยะเวลาการศึกษาอย่างมากไม่เกิน 4 ปี และคุณภาพของมหาบัณฑิต สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเอง และสังคม ผ่านการให้ความรู้ แนะนำเกี่ยวกับการรับประทานอาหาร การใช้ความรู้ทางโภชนาการป้องกันและบำบัดปัญหาสุขภาพ และเป็นผู้ที่สามารถทำงานวิจัยเกี่ยวกับโภชนาศาสตร์ได้

ขั้นตอนการจัดทำรายงานการประเมิน

ผู้วิจัยได้ปรึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แล้วจัดทำรายงานการประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปประกอบการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด

อภิปรายผล

จากการประยุกต์ใช้การประเมินประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จะเห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนในการประเมินทั้ง 5 ขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พิสนุ ฟองศรี (2549) ที่กล่าวว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการประเมิน และสามารถอภิปรายผลในขั้นการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. สิ่งที่ประเมินก่อนการใช้หลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีความสอดคล้องกับหลักสูตร ครอบคลุมมาตรฐานคุณวุฒิด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านทักษะทางปัญญา (ความรู้ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ที่กำหนดไว้ว่า คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แต่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรนี้ยังไม่สอดคล้องความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับมาตรฐานคุณวุฒิด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี และวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสามารถนำไปเป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ทางโภชนาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม, 2547) ที่พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสามารถนำไปเป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ทางโภชนาการ

โครงสร้างของหลักสูตร

การพิจารณาโครงสร้างของหลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านโภชนศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชา มหบัณฑิต และนักศึกษา และจากการสนทนากลุ่มนักศึกษา เห็นว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับหลักสูตร กระบวนวิชาที่จัดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรในกระบวนวิชาบังคับมีความเหมาะสม กระบวนวิชา บว.ภศ. (908)709 สัมมนาทางโภชนศาสตร์ศึกษา 1 และกระบวนวิชาบว.ภศ. (908)719 สัมมนาทางโภชนศาสตร์ศึกษา 2 ควรรวมเป็นกระบวนวิชาเดียวกันทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาของกระบวนวิชาทั้งสองมีความสัมพันธ์กันและไม่ควรแยกกัน และควรนำกระบวนวิชาอื่นมาเพิ่มเป็นกระบวนวิชาบังคับ ซึ่งต่างจากความเห็นของ

อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาเห็นว่า กระบวนวิชาสัมมนา 1 เป็นการเรียนรู้พื้นฐานทางการวิจัยโดยการศึกษางานวิจัยจากต่างประเทศที่เป็นพื้นฐานในการนำไปอ้างอิงขณะนักศึกษาทำการค้นคว้าแบบอิสระ ขณะที่กระบวนวิชาสัมมนา 2 เป็นการฝึกให้นักศึกษาทำการวิจัยอันนำไปสู่การทำการค้นคว้าแบบอิสระและส่งผลต่อการสำเร็จการศึกษาในระยะเวลาที่กำหนด จำนวนหน่วยกิตของกระบวนวิชาบังคับมีความเหมาะสม ยกเว้นกระบวนวิชา บว.ภศ. (908)701 อาหารและวัฒนธรรม ควรลดจำนวนหน่วยกิตให้เหลือ 2 หน่วยกิต เนื่องจากเป็นกระบวนวิชาที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ถึงอาหารและวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องและแตกต่างกันไปตามภูมิภาคและบริบทของท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งไม่น่าจะมีความสำคัญถึง 2 หน่วยกิต และกระบวนวิชา บว.ภศ. (908)703 โภชนศาสตร์ชุมชน ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตเป็น 3 หน่วยกิต ทั้งนี้เนื่องจากเป็นกระบวนวิชาที่ต้องใช้เวลาในการทำกิจกรรมมาก รวมถึงการลงพื้นที่ในชุมชนต่าง ๆ ด้วยกระบวนวิชาที่จัดไว้ในโครงสร้างของหลักสูตรในกระบวนวิชาเลือกมีความเหมาะสม ยกเว้น กระบวนวิชา บว.ภศ. (908)711 สถิติและการวิจัยทางโภชนาการ กระบวนวิชา บว.ภศ. (908)731 ควรเป็นกระบวนวิชาบังคับ เพราะเป็นกระบวนวิชาที่มีความสำคัญที่ควรบังคับให้เรียนมากกว่าที่จะกำหนดเป็นกระบวนวิชาเลือก จำนวนหน่วยกิตกระบวนวิชามีความเหมาะสม ยกเว้นกระบวนวิชา บว.ภศ. (908)712 สื่อเพื่อโภชนาการศึกษาศึกษา ควรลดหน่วยกิตเหลือเพียง 2 หน่วยกิต เพราะเป็นกระบวนวิชาที่เป็นการเลือกใช้สื่อ การนำสื่อไปใช้ในการนำเสนอความรู้ทางโภชนาการเท่านั้น และ บว.ภศ. (908)731 โภชนบำบัด ควรเพิ่มหน่วยกิตเป็น 3 หน่วยกิต เพราะเป็นกระบวนวิชาที่มีความจำเป็นนำไปใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน ที่ประชาชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาทางด้านโภชนาการที่ควรต้องเรียนรู้กระบวนวิชานี้เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว สอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนาการศึกษาศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม, 2547) ที่พบว่าโครงสร้างของหลักสูตรมีความเหมาะสมดี โดยกระบวนวิชาบังคับมีความเหมาะสมทุกกระบวนวิชา ยกเว้นกระบวนวิชา บว.ภศ. (908)703 โภชนศาสตร์ชุมชน ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตเป็น 3 หน่วยกิต กระบวนวิชา บว.ภศ. (908)701 และอาหารและวัฒนธรรม ควรลดจำนวนหน่วยกิตให้เหลือ 2 หน่วยกิต โครงสร้างของหลักสูตรในกระบวนวิชาเลือกมีความเหมาะสมดี ส่วนความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตของกระบวนวิชาเลือกมีความเหมาะสมดี ยกเว้นกระบวนวิชา บว.ภศ. (908)712 สื่อเพื่อโภชนาการศึกษาศึกษา ควรลดหน่วยกิตเหลือเพียง 2 หน่วยกิต

ปริมาณและคุณสมบัติของอาจารย์

อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชา มหาบัณฑิต และนักศึกษา เห็นว่ามีปริมาณอาจารย์เพียงพอต่อการจัดประสบการณ์ มหาบัณฑิตเห็นว่าไม่เพียงพอ และควรจัดหาอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญด้านโภชนาการศึกษามาสอนเพิ่มคุณสมบัติของ

อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตรในด้านวุฒิการศึกษา เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2543) อยู่ในลำดับขั้น A คืออาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตรมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอกเท่านั้น สอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจําปี 2543) ที่พบว่าวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้สอน สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมินคุณภาพมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อยู่ในลำดับ A เช่นกัน ส่วนตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตร อยู่ในลำดับขั้น C นับว่าอาจารย์มีวุฒิการศึกษาสูง ตำแหน่งวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นผลจากหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์มหาบัณฑิต เป็นสาขาวิชาใหม่ที่อาจารย์จากหน่วยงานที่รับผิดชอบร่วมกันถึง 5 หน่วยงาน มาทำการสอน บางหน่วยงานบุคลากรไม่สามารถขอตำแหน่งทางวิชาการได้แม้ว่าจะมีอาจารย์หลายคนมีตำแหน่งวิชาการอาจารย์ แต่ก็มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท และปริญญาเอก สอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม, 2547) ที่พบว่าตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตร อยู่ในลำดับขั้น C

คุณสมบัติของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษา

คุณสมบัติของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษา ผลการประเมินเป็นไปตามเกณฑ์ของสาขาวิชา โภชนศาสตร์ คือไม่จำกัดอายุ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์สุขภาพทุกแขนง วิทยาศาสตร์ชีวภาพ วิทยาศาสตร์การเกษตร วิทยาศาสตร์การอาหาร คหกรรมศาสตร์ สุขศึกษาหรือพลศึกษา หรือสาขาอื่นที่กรรมการพิจารณาให้รับได้ ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์การทำงานและไม่กำหนดเกรดเฉลี่ย แต่ต่อไปควรกำหนดเกรดเฉลี่ยในการเข้าศึกษาต่อไม่ต่ำกว่า 2.75 เพื่อให้การเรียนรู้ของนักศึกษามีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านนักศึกษาและบัณฑิต (2543) ที่กำหนดไว้ว่า มหาวิทยาลัย และคณะมีการกำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขการเข้าเป็นนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา เป็นไปตามคุณสมบัติที่กำหนดโดยแต่ละสาขาวิชาและยังสอดคล้องผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (บุญส่ง นิลแก้ว, 2530) ที่พบว่านักศึกษามีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเรียนตามหลักสูตร

เอกสารหลักสูตร

การพิจารณาเอกสารหลักสูตรโดยมหาบัณฑิตและนักศึกษา พบว่าเอกสารหลักสูตรมีความชัดเจนและเข้าใจง่ายด้านเนื้อหา การลำดับการจัดเนื้อหา และการมีรายละเอียดครบถ้วน แต่

ควรปรับให้ทันสมัย ส่วนเรื่องอาจารย์ผู้ทำการสอนควรมีรายละเอียดจำนวน วุฒิกการศึกษาที่เป็นปัจจุบัน และในภาคผนวกเรื่องผลงานวิชาการของอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตรควรนำชื่อเอกสารหรือผลงานวิชาการ สอดคล้องกับแนวทางประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านนักศึกษาและบัณฑิต (2543) ที่ว่า การจัดเอกสารหลักสูตร คู่มือหลักสูตรและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง

2. สิ่งที่ประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร

การบริหารและการจัดการหลักสูตร

การพิจารณาการบริหารและการจัดการหลักสูตร โดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารและการจัดการหลักสูตร เห็นว่ามีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและจัดทำแผนการบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดการจัดกิจกรรมในหลักสูตร การประชุมกรรมการบริหารหลักสูตร ประชุมคณาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตร มีการจัดทำแผนการเรียนการสอน และมีการจัดกิจกรรมด้านบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ส่วนการมอบหมายหน้าที่ในการบริหารและการจัดการหลักสูตรมีความเหมาะสม โดยการแต่งตั้งอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาเป็นกรรมการของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีหน้าที่ให้ความเห็นและพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ทำการประมวลผลการศึกษา การคัดเลือกนักศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมสร้างการเรียนรู้และอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย และมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนผลิตบัณฑิตต่อคณะกรรมการประจำคณะทุกปีการศึกษา สอดคล้องกับแนวทางประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านหลักสูตร (2543) ที่กำหนดไว้ว่าสาขาวิชาที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและอาจารย์กระบวนวิชาที่มีความรู้ ความสามารถเพื่อกำหนดนโยบาย ทิศทาง วางแผนงบประมาณ วางแผนการจัดการเรียนการสอน ทำแผนพัฒนาอาจารย์ในหลักสูตร สรรหาทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการศึกษา สรรหาอาจารย์ ติดตามและประเมินผลหลักสูตร ตลอดจนพัฒนากลไกการควบคุมคุณภาพหลักสูตร และยังสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม, 2547) ที่พบว่าการมอบหมายหน้าที่ในการบริหารและการจัดการหลักสูตร ดำเนินการโดยการแต่งตั้งอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาเป็นกรรมการของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรมีหน้าที่ให้ความเห็นและพิจารณาเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ทำการประมวลผลการศึกษาคัดนักศึกษา และอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

เนื้อหากระบวนวิชา

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสาขาวิชาโภชนศาสตร์ อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชา มหাবัณฑิตและนักศึกษา เห็นว่าเนื้อหาวิชาในหลักสูตรมีความครอบคลุมกับหลักสูตร ครอบคลุมในการพัฒนาทักษะทางด้านความรู้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การพัฒนาทักษะด้านปัญญา (การนำไปใช้ การคิดวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า) การพัฒนาทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ การพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี และครอบคลุมการพัฒนาทักษะด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ที่กำหนดไว้ว่า คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ควรจัดให้มีการเรียนกระบวนวิชาที่เป็นที่สนใจของนักศึกษาและเพิ่มเนื้อหาให้สอดคล้องกับปัจจุบันโดยเฉพาะในกระบวนวิชา บว.ภศ. (908)731 โภชนบำบัด กระบวนวิชาวิชา บว.ภศ. (908)714 การให้คำปรึกษาด้านโภชนาการ กระบวนวิชา บว.ภศ. (908)721 โภชนาการแม่และเด็ก กระบวนวิชา บว.ภศ. (908)722 และโภชนาการวัยรุ่นและผู้ใหญ่ กระบวนวิชา บว.ภศ. (908)723 โภชนาการผู้สูงอายุ เพราะกระบวนวิชาดังกล่าวจัดว่าเป็นกระบวนวิชาที่สำคัญมากและความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในปัจจุบัน และควรเสริมเนื้อหาที่ให้เรียนรู้แล้วให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติจริงหลังการเรียนรู้ ด้านความเพียงพอของเนื้อหาวิชาในหลักสูตรในการจัดประสบการณ์ให้แก่ นักศึกษามีความเพียงพอในการจัดประสบการณ์ กระบวนวิชาวิชา บว.ภศ. (908)711 สถิติและการวิจัยทางโภชนศาสตร์ ควรเรียนติดต่อกันแล้วถึงจะเรียนวิจัย เพราะนักศึกษาในสาขาวิชานี้ส่วนใหญ่มีพื้นฐานทางสถิติไม่ค่อยดีเท่าที่ควร เมื่อเรียนสถิติควบกับวิจัยทำให้มีปัญหาในการเรียนส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างต่ำ กระบวนวิชา บว.ภศ. (908)709 สัมมนาทางโภชนศาสตร์ศึกษา 1 และ บว.ภศ. (908)719 สัมมนาทางโภชนศาสตร์ศึกษา 2 ควรเรียนกระบวนวิชาและ บว.ภศ. (908)719 สัมมนาทางโภชนศาสตร์ศึกษา 2 ก่อนกระบวนวิชา บว.ภศ. (908)709 สัมมนาทางโภชนศาสตร์ศึกษา 1 เพราะมีความสัมพันธ์กับการจัดทำกรค้นคว้าแบบอิสระ สอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตร การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (วิภาวดี ไพเมือง, 2545) ที่พบว่าเนื้อหาวิชามีความครอบคลุม เหมาะสม และเพียงพอ

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การพิจารณาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยอาจารย์ประจำกระบวนวิชามหาบัณฑิตและนักศึกษา เห็นว่ากระบวนวิชามีวิธีการสอนที่เหมาะสม มีการแนะนำกระบวนวิชา จุดประสงค์วิชา ส่วนการแจ้งให้นักเรียนทราบเกี่ยวกับกระบวนวิชา งานที่มอบหมาย ตารางเรียน วิธีการวัดและประเมินผล เกณฑ์การให้คะแนน และเอกสารประกอบการเรียนการสอน การตรงต่อเวลาในการเข้าสอนและเลิกสอน การสอนในหัวข้อและเวลาที่กำหนดในตารางสอน วิธีการสอนที่ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาวิชา วิธีการสอนที่กระตุ้นการคิด การใช้สื่อประกอบการสอนที่น่าสนใจและเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาวิชา การเปิดโอกาสในชั้นเรียนให้นักศึกษาซักถาม แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในชั้นเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ยกเว้นด้านวิธีการสอนการวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา และการเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าพบและขอคำปรึกษานอกชั้นเรียน ยังให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอนว่าในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการบรรยาย การอธิบาย การยกตัวอย่าง การใช้สื่อการเรียนการสอนประกอบ การให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ด้านการสื่อควรใช้สื่อประกอบการสอนที่หลากหลายและเป็นปัจจุบัน ก็เช่นเดียวกับการยกตัวอย่างควรยกตัวอย่างให้หลากหลายและเป็นปัจจุบัน และการศึกษาภายนอกสถานที่ควรให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสถานที่ที่หลากหลายมากขึ้น การจัดกิจกรรมการสอนที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิด้านต่าง ๆ มีการสอนที่เน้นการให้ความรู้ตามเนื้อหาวิชา ซึ่งควรเพิ่มทักษะการปฏิบัติให้มากขึ้น สอดแทรกคุณธรรม พัฒนาทักษะทางปัญญาทั้งการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ฝึกทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ การฝึกทักษะการวิเคราะห์ตัวเลขและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้น ในการวิเคราะห์ตัวเลขมีหลายกระบวนวิชาที่ได้ฝึกทักษะนี้ได้แก่ กระบวนวิชาบว.ภศ. (908)711 สถิติและการวิจัยทางโภชนาศาสตร์ บว.ภศ. (908)702 คุณภาพอาหารและโภชนาการบว.ภศ. (908)719 และสัมมนาทางโภชนาศาสตร์ศึกษา 2 ส่วนในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทุกกระบวนวิชาได้ฝึกทักษะการใช้ทักษะด้านนี้ผ่านการค้นคว้าข้อมูล ประกอบการเรียนและการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางประกันคุณภาพ การศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านการเรียนการสอน (2543) ที่กำหนดไว้ว่าผู้สอนมีการจัดทำประมวลการสอนและแผนการสอนประจำวิชา จัดทำเอกสารประกอบการสอน เน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ มีการกระตุ้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการคิด มีการสอนแบบทีมและเชิญวิทยากรมาจากภายนอกตามความจำเป็น มีการมอบหมายงานหรือทดสอบเพื่อวัดผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทุกกระบวนวิชาตามหลักของการวัดและประเมินผล และยังสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (สุวรรณดี นิมมานพิสุทธิ์, 2545) ที่พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีการแนะนำกระบวนการวิชา บอกวัตถุประสงค์และเนื้อหาที่เรียน ชี้แจงวิธีการเรียนการสอน บอกเกณฑ์การวัดและประเมินผล กิจกรรมที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีหลากหลายคือ การอภิปรายทั้งชั้น อภิปรายกลุ่ม การค้นคว้าอิสระ และการทำรายงานเดี่ยวและกลุ่ม

อาจารย์ที่ปรึกษา

การพิจารณาบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปที่เป็นจริงเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยและนักศึกษาคาดหวังในเรื่อง การให้การปรึกษาและแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการเลือกวิชาเรียน วิธีการเรียนการค้นคว้าและการติดตามผลการเรียนของนักศึกษาอย่างสม่ำเสมอ การควบคุมการลงทะเบียนของนักศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาสังคม ปัญหาด้านอาชีพ การสร้างสัมพันธภาพและความเข้าใจอันดีระหว่าง นักศึกษา อาจารย์ คณะและมหาวิทยาลัย การให้การรับรองนักศึกษา เมื่อนักศึกษาต้องการนำหลักฐานไปแสดงหลักฐานสำคัญต่อไป และการชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาและหน้าที่ของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ส่วนบทบาทหน้าที่ที่มหาวิทยาลัยและนักศึกษาคาดหวังในอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปไว้สูงกว่าที่เป็นจริงในเรื่อง การให้การปรึกษาและแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับการลงทะเบียนวิชาเรียน การเลือกวิชาเรียนและวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การศึกษาต่อในระดับสูง ปัญหาส่วนตัว การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลิกภาพ ความประพฤติ และจริยธรรม การให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ และบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การกำหนดเวลาให้นักศึกษาเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาหรือขอคำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ และการชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาและหน้าที่ของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากสาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษาเป็นสาขาวิชาที่เป็กร่วมที่เปิดสอนเฉพาะภาคพิเศษที่เรียนเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์เท่านั้น อาจารย์ผู้สอนมาจากคณะศึกษาศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะอุตสาหกรรมเกษตร จึงทำให้นักศึกษาไม่สะดวกที่พบเพื่อปรึกษาอาจารย์ได้เหมือนสาขาวิชาอื่น ๆ ทำให้มีเวลาในการให้คำปรึกษาน้อยและจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประรณนา โกวิทยางกูร (2543) ที่พบว่าบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปไม่สอดคล้องกับสภาพที่คาดหวังของมหาวิทยาลัยและนักศึกษา เช่นเดียวกับผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม, 2547) ที่พบว่าบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไปไม่สอดคล้องกับสภาพที่คาดหวังของมหาวิทยาลัยและนักศึกษาในด้านการปรึกษาและแนะนำนักศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตร การเลือกวิชา

เรียน การควบคุมการลงทะเบียนของนักศึกษา การให้คำปรึกษาแก่นักศึกษาเพื่อเลือกวิชาเรียนและวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง การให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ และบริการต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาสังคม ปัญหาด้านอาชีพ การกำหนดเวลาให้นักศึกษาเข้าพบเพื่อขอคำปรึกษาหรือขอคำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ และการชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาและหน้าที่ของนักศึกษาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

จุดเด่นของบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่เป็นจริงสอดคล้องกับความคาดหวังของมหาบัณฑิตและนักศึกษาทุกข้อ ประกอบด้วย การช่วยเหลือให้คำแนะนำ ปรับแต่งประเด็นปัญหา การทำวิจัยหัวข้อการค้นคว้าแบบอิสระ และแผนกดำเนินการวิจัย รวมทั้งการเตรียมเอกสารโครงร่าง การช่วยวางแผนงานและการเตรียมปฏิบัติงานวิจัยของนักศึกษา การให้ข้อคิดเห็น วิจารณ์ และอภิปรายผลงานวิจัยเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม การมีการให้นักศึกษาพบอย่างสม่ำเสมอและสนับสนุนนักศึกษาให้เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ ของสาขา เช่น การประชุมวิชาการ การสัมมนา หรือการส่งบทความทางวิชาการเพื่อการตีพิมพ์ การการให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และวิจารณ์งานเขียนการค้นคว้าอิสระของนักศึกษาโดยไม่ชักช้า และการดูแล สนับสนุน หรือแม้กระทั่งผลักดันให้นักศึกษาทำงานให้เสร็จในเวลาอันสมควร ด้วยบทบาทของอาจารย์ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ดีจะส่งผลให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรภายใน 2 ปี สอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา โภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม, 2547) ที่พบว่าบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่เป็นจริงสอดคล้องกับความคาดหวังของมหาบัณฑิตและนักศึกษา

การแบ่งภาระงานของอาจารย์ประจำ

ภาระงานของอาจารย์สูงกว่าเกณฑ์แนวทางการประกันคุณภาพทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2543) ที่กำหนดว่า อาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาในหลักสูตรต้องสอนระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และงานอื่น ๆ

สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน

การพิจารณาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน โดยมหาบัณฑิตและนักศึกษา พบว่า อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน เอกสารประกอบการเรียนการสอน หนังสือและตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้า งานวิจัย/วิทยานิพนธ์ในการค้นคว้ามีเพียงพอ ส่วนเครื่องคอมพิวเตอร์มีความเพียงพอขณะที่มีคุณภาพ และความสะดวกในการรับบริการยังไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากการไม่ปรับปรุง

ซ่อมแซมให้ทันสมัย ขณะที่ห้องคอมพิวเตอร์ของคณะศึกษาศาสตร์ซึ่งอยู่ใกล้กับภาควิชาบางครั้งไม่เปิดให้บริการในวันเสาร์ – อาทิตย์ ในการพิจารณาอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน เกี่ยวกับหนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้า ควรจัดหาหนังสือ เอกสารค้นคว้าที่ทันสมัยกว่าสภาพที่เป็น เพราะหนังสือ/ตำราที่ใช้สำหรับค้นคว้า เอกสารบางอย่างโดยเฉพาะในห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์ยังเป็นข้อมูลที่ไม่น่าเป็นปัจจุบัน สอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรการศึกษารายต่อเนื่อง ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (วิภาวดี ไพเมือง, 2545) ที่พบว่าอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนมีคุณภาพและความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนคอมพิวเตอร์พัฒนาให้ทันสมัยและนำไปโปรแกรมที่มีความจำเป็นบรรจุในคอมพิวเตอร์ เช่น โปรแกรม SPSS เป็นต้น ควรจัดหาเพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม และปรับปรุงซ่อมแซมเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ สอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม, 2547) ที่พบว่าเครื่องคอมพิวเตอร์มีจำนวนน้อย ทำให้นักศึกษาไม่สะดวกในการใช้บริการ

งบประมาณ

การพิจารณางบประมาณ โดยอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการหลักสูตร เห็นว่า งบประมาณมีความเหมาะสมและมีความเพียงพอในการใช้ดำเนินการทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษาในแต่ละปีการศึกษาและมีการบริหารจัดการงบประมาณที่ได้รับจัดสรรอย่างประหยัด สอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม, 2547) ที่พบว่างบประมาณมีความเหมาะสมและมีความเพียงพอในการบริหารหลักสูตร

แหล่งวิทยาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร

มหาบัณฑิตและนักศึกษา เห็นว่าอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องทำงาน/ห้องกิจกรรมมีความเพียงพอ มีคุณภาพ และมีความสะดวกอยู่ในระดับปานกลาง ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และแหล่งวิทยาการนอกสถานที่ที่มีความเพียงพอ ขณะที่มีคุณภาพ และความสะดวกในการรับบริการอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก แต่ห้องเรียน ส่วนห้องทำงาน และห้องจัดกิจกรรมควรแยกจากห้องเลขานุการของสาขาวิชา เนื่องด้วยการทำงานของนักศึกษาไม่สะดวก และไม่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ และควรจัดหาอุปกรณ์ในห้องดังกล่าวให้ทันสมัย เพราะอุปกรณ์ในห้องทำงานและห้องจัดกิจกรรมค่อนข้างเก่าและชำรุด และจัดหาเอกสารในการค้นคว้าในห้องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเอกสารเกี่ยวกับสาขาวิชาโภชนศาสตร์ สำหรับใช้ในการศึกษาค้นคว้าหลังจากเรียนในห้องเรียน ขณะที่ด้านแหล่งวิทยาการนอกสถานที่ควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ที่หลากหลายมาก สอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรการศึกษารายต่อเนื่อง ระดับปริญญาตรี สาขาวิชา

บริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (วิภาวดี ไพเมือง, 2545) ที่พบว่าแหล่งวิทยาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมีความเพียงพอ มีคุณภาพ และมีความสะดวกในการรับบริการ อยู่ในระดับปานกลาง และยังสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม, 2547) ที่พบว่าแหล่งวิทยาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมีความเพียงพอ มีคุณภาพ และมีความสะดวกในการรับบริการ อยู่ในระดับปานกลาง และนักศึกษาให้ข้อเสนอแนะว่าห้องสมุดกลางและห้องสมุดคณะศึกษาศาสตร์มีหนังสือและตำราที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาไม่มากนัก

การวัดและประเมินผล

จุดเด่นของการวัดและประเมินผล นักศึกษาเห็นว่าวิธีการวัดและประเมินผลการศึกษา มีความเหมาะสมกับเนื้อหา มีการบอกเกณฑ์การวัดผลที่ชัดเจน มีการใช้วิธีการวัดผลที่หลากหลาย และการประเมินยังไม่ได้เน้นเฉพาะการวัดในด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจเท่านั้น ยังวัดครอบคลุมในด้านการคิดวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้และการนำไปใช้ ส่วนในเรื่องความชัดเจนในการวัดและประเมินผล มีการบอกเกณฑ์การวัดและประเมินผลตั้งแต่ชั่วโมงแรกในการเข้าเรียนหรือก่อนการเรียนการสอน มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชา กับนักศึกษา และการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อน ๆ ร่วมชั้นเรียนอีกด้วย สอดคล้องกับแนวทางประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านการวัดผลการศึกษา (2543) ที่กำหนดไว้ว่า อาจารย์ผู้รับผิดชอบกระบวนวิชา มีการกำหนดระบบการประเมินผลที่ชัดเจน ให้สอดคล้องกับเกณฑ์ของสาขาวิชา มีการใช้วิธีการวัดผลสัมฤทธิ์หลายวิธี มีการวัดผลความสามารถของนักศึกษาทุกด้าน และยังสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม, 2547) ที่พบว่าวิธีการวัดและประเมินผลการศึกษา มีความเหมาะสมกับเนื้อหาดีแล้ว วิธีการวัดผลที่หลากหลาย ไม่วัดผลเพียงด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว จะเน้นการคิดวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้ และการนำไปใช้

3. สิ่งที่ประเมินหลังการใช้หลักสูตร

คุณลักษณะของมหาบัณฑิต

ผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิตและมหาบัณฑิต เห็นว่ามหาบัณฑิตที่ได้รับการศึกษาจากหลักสูตรมีคุณลักษณะเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในระดับมาก นอกจากนี้มหาบัณฑิตยังมีคุณธรรมจริยธรรม ทักษะทางปัญญา (ความรู้ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ที่กำหนดไว้ว่า คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และยังสอดคล้องกับแนวทางประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านนักศึกษาและบัณฑิต (2543) ที่กำหนดไว้ว่า บัณฑิตต้องมีความรู้ความสามารถด้านวิชาการและวิชาชีพ

การทำงานของมหابัณฑิต

จุดเด่น การทำงานของมหابัณฑิต พบว่ามหابัณฑิตที่ได้รับการศึกษาจากหลักสูตรมีคุณภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะความรับผิดชอบต่องาน ความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะ ส่วนการปฏิบัติงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ที่กำหนดไว้ว่า คุณภาพของบัณฑิตทุกระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชาต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คณะกรรมการอุดมศึกษากำหนดและต้องครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และยังสอดคล้องกับแนวทางประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านนักศึกษาและบัณฑิต (2543) ที่กำหนดคุณสมบัติบัณฑิตที่พึงประสงค์ว่าต้องมีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่องานและสังคม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (เนาวลักษณ์ กลิ่นหอม, 2547) ที่พบว่ามหابัณฑิตที่ได้รับการศึกษาจากหลักสูตรมีคุณภาพการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

ระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษา

การพิจารณาระยะเวลาในการสำเร็จการศึกษาของมหابัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา พบว่ามหابัณฑิตส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรโดยใช้เวลา 2 ปี ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ.2538 (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538) ที่ว่าด้วยหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษาเป็นหลักสูตร 2 ปี และใช้เวลาการศึกษาอย่างมาก 5 ปีการศึกษา ซึ่งในสาขาวิชาอื่น ๆ มีส่วนน้อยมากที่สำเร็จการศึกษาในเวลา 2 ปี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่ของมหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรมีระดับผลการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าดีมาก ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2538 (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2538) ที่ว่าผลการศึกษาของมหาบัณฑิตได้ค่าลำดับชั้นสะสมเฉลี่ยทั้งหมดไม่น้อยกว่า 3.00 และยังสอดคล้องกับผลการประเมินหลักสูตรศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (สุวรรณดี นิมมานพิสุทธิ์, 2545) ที่พบว่ามหาบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรมีระดับผลการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 ขึ้นไป

4. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงหลักสูตร

4.1 ด้านสิ่งที่ประเมินก่อนการใช้หลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรเพิ่มวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2552 เนื่องจากเป็นมาตรฐานการอุดมศึกษา และเพื่อเป็นการประกันคุณภาพของบัณฑิตในแต่ละระดับคุณวุฒิและสาขา/สาขาวิชา รวมทั้งเพื่อใช้เป็นหลักในการจัดทำมาตรฐานด้านต่าง ๆ ส่วนโครงสร้างของหลักสูตร ควรกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรโดยเพิ่มกระบวนวิชา บว.ภศ. (908)711 สถิติและการวิจัยทางโภชนาการศึกษาศาสตร์ศึกษา และกระบวนวิชาบว.ภศ. (908)731 โภชนบำบัด จากกระบวนวิชาเลือกมาเป็นกระบวนวิชาบังคับ เพราะจัดว่าเป็นกระบวนวิชาสำคัญไม่เหมาะสมที่จะให้เป็นกระบวนวิชาที่ต้องเลือกเรียน และควรลดหน่วยกิต กระบวนวิชาบว.ภศ. (908)712 สื่อเพื่อโภชนาการศึกษาศาสตร์ศึกษาให้เหลือเพียง 2 หน่วยกิต และเพิ่ม หน่วยกิต กระบวนวิชาบว.ภศ. (908)731 โภชนบำบัด เป็น 3 หน่วยกิต เนื่องจากเป็นกระบวนวิชาที่มีความจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แต่คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา และอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชา บว.ภศ. (908)731 เห็นว่าควรจะตัดกระบวนวิชานี้ ออกจากหลักสูตรเนื่องจากเป็นกระบวนวิชาที่เน้นการแก้ไขปัญหาทางโภชนาการแต่จุดเน้นของหลักสูตรอยู่ที่การสามารถนำหลักโภชนาการไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้านปริมาณและคุณสมบัติของอาจารย์ ควรจัดหาอาจารย์ที่มีคุณวุฒิ และประสบการณ์ทางด้านสาขาวิชาโภชนาการมาสอนกระบวนวิชาต่าง ๆ เพิ่มจากเดิม และเอกสารหลักสูตร ควรจัดทำให้มีความทันสมัย และปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ เช่น รายละเอียดของกระบวนวิชาในสาขาวิชา ข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชาและผลงานของท่าน เป็นต้น เพราะข้อมูลบางอย่างยังไม่มีมีการปรับปรุงและเป็นข้อมูลตั้งแต่เริ่มมีการจัดตั้งหลักสูตรนี้

4.2 ด้านสิ่งที่ประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร

เนื้อหากระบวนวิชา ควรเพิ่มเนื้อหาที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีการสอนที่ให้เรียนทฤษฎีให้เข้าใจก่อนลงมือในภาคปฏิบัติ กระบวนการเรียนการสอนที่มีเนื้อหาวิชาสัมพันธ์ และต่อเนื่องกันแต่มีอาจารย์สอนหลายท่านและสอนในช่วงเวลาเดียวกัน ควรเปลี่ยนเป็นการสอนเนื้อหาพื้นฐานก่อนโดยอาจารย์ท่านแรกแล้วเรียนเนื้อหาหลังโดยอาจารย์อีกท่าน เพื่อจะได้ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ควรเพิ่มสอนเรื่องกรณีตัวอย่างที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันให้มากกว่าที่เป็น ควรให้มีการนำงานวิจัยใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชามาให้ศึกษาควบคู่กับการเรียนรู้ในกระบวนวิชานั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำการค้นคว้าอิสระ ทั้งนี้เนื่องด้วยปัจจุบันมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาที่หลากหลายและน่าสนใจ ส่วนสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน ควรเพิ่มจำนวนสื่อและอุปกรณ์การสอนให้มีความทันสมัย และควรเพิ่มเอกสารการสอนทางโภชนศาสตร์ เช่น หนังสือ ตำรา (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) อุปกรณ์คอมพิวเตอร์พัฒนาให้ทันสมัยและนำไปโปรแกรมที่มีความจำเป็นบรรจุเข้าไปในคอมพิวเตอร์ ควรจัดหาเพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม และปรับปรุงซ่อมแซมเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ แหล่งวิทยาการที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรในส่วนอาคารสถานที่ห้องทำงานและห้องจัดกิจกรรม ควรมีการจัดหาอุปกรณ์ในห้องดังกล่าวให้ทันสมัย ห้องทำงาน และห้องจัดกิจกรรมควรแยกจากห้องเลขานุการของสาขาวิชา เพื่อจะได้ทำงานและทบทวนเนื้อหากระบวนวิชาที่เรียนมา และจัดหาเอกสารในการค้นคว้าในห้องดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเอกสารเกี่ยวกับสาขาวิชาโภชนศาสตร์ ขณะที่ด้านแหล่งวิทยาการนอกสถานที่ควรเพิ่มแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ที่หลากหลายมากขึ้น และการวัดและประเมินผลกระบวนวิชาที่มีอาจารย์ผู้สอนหลายท่านและมีเนื้อหาสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน และมีการวัดผลหลายครั้ง ควรเปลี่ยนเป็นการสอนเนื้อหาที่เป็นพื้นฐานก่อนโดยอาจารย์ท่านแรกแล้วทำการวัดผลแล้วค่อยเรียนเรื่องหลังที่เชื่อมโยงจากเรื่องพื้นฐานโดยอาจารย์ท่านต่อไปแล้วทำการวัดผลส่วนกระบวนวิชาที่มีภาคปฏิบัติควรให้คะแนนภาคปฏิบัติทุกครั้ง และให้คะแนนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทั้งรายบุคคลและกลุ่ม โดยให้นักศึกษาประเมินกันเองควบคู่กับการประเมินโดยอาจารย์ผู้สอนประจำวิชา

4.3 ด้านสิ่งที่ประเมินหลังการใช้หลักสูตร

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา มีความเหมาะสม และควรมีการติดตามนักศึกษาที่มีระยะเวลาการศึกษาเกิน 2 ปีให้มีระยะเวลาการศึกษาอย่างมากไม่เกิน 4 ปีศึกษา และคุณภาพของมหาบัณฑิต สามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาตนเอง และสังคม ผ่านการให้ความรู้ แนะนำ เกี่ยวกับ

การรับประทานอาหาร การใช้ความรู้ทางโภชนาการป้องกันและบำบัดปัญหาสุขภาพ และเป็นผู้ที่สามารถทำงานวิจัยเกี่ยวกับโภชนาศาสตร์ได้อย่างมีคุณภาพ

ขั้นตอนการจัดทำรายงานการประเมิน

ผู้วิจัยได้ปรึกษาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แล้วจัดทำรายงานการประเมินหลักสูตรเพื่อนำไปประกอบการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการประเมินครั้งนี้

จากผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัย มีข้อเสนอแนะจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ควรนำไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรเพิ่มวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดุพทศักราช 2552 ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้
2. ด้านโครงสร้างของหลักสูตร ควรปรับโครงสร้างและจำนวนหน่วยกิตของกระบวนวิชาเลือก – บังคับตามความเหมาะสม
3. ด้านคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนกระบวนวิชา ควรจัดหาอาจารย์ที่มีประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญด้านโภชนาศาสตร์ศึกษา และตำแหน่งทางวิชาการ มาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักศึกษาสาขาวิชาโภชนาศาสตร์ศึกษา
4. ด้านเอกสารหลักสูตร ควรปรับปรุงเอกสารหลักสูตรให้มีความทันสมัย และปรับปรุงข้อมูลต่าง ๆ เช่นรายละเอียดของกระบวนวิชาในสาขาวิชา ข้อมูลเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอน กระบวนวิชาและผลงานของท่าน เป็นต้น
5. ด้านเนื้อหากระบวนวิชา ควรจัดเนื้อหากระบวนวิชาให้มีความเหมาะสม และให้เรียนกระบวนวิชาพื้นฐานก่อนเรียนวิชาที่ควรเรียนต่อจากวิชาพื้นฐาน และควรเพิ่มการสอนเรื่องกรณีตัวอย่างที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันให้มากกว่าเดิม ควรให้มีการนำงานวิจัยใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชามาให้ศึกษาควบคู่กับการเรียนรู้ในกระบวนวิชานั้น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำการค้นคว้าอิสระ
6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรเน้นกระบวนวิธีการสอนที่กระตุ้นการคิด การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา การใช้สื่อประกอบการสอนที่น่าสนใจและเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหาวิชา และการเปิดโอกาสให้นักศึกษาเข้าพบ และขอคำปรึกษานอกชั้นเรียน

7. **ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาทั่วไป** ควรพัฒนาในด้านการให้การปรึกษาและแนะนำนักศึกษา เกี่ยวกับการลงทะเบียนวิชาเรียน เลือกวิชาเรียนและวางแผนการศึกษาให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อในระดับสูง ปัญหาส่วนตัว การพัฒนา บุคลิกภาพ ความประพฤติ และจริยธรรม และการกำหนดเวลาให้นักศึกษาเข้าพบเพื่อขอ คำปรึกษาหรือขอคำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ

8. **ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน** ควรจัดหาหนังสือ เอกสารค้นคว้าที่ทันสมัยกว่า สภาพที่เป็น ส่วนคอมพิวเตอร์พัฒนาให้ทันสมัยและนำโปรแกรมที่มีความจำเป็นบรรจุใน คอมพิวเตอร์ และจัดหาเพิ่มเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม และปรับปรุงซ่อมแซมเครื่องคอมพิวเตอร์ ให้ใช้งานได้อยู่เสมอ

9. **ด้านอาคารสถานที่** ควรจัดห้องกิจกรรมแยกจากห้องเลขานุการของสาขาวิชา เพื่อจะ ได้ทำงานและพบทวนเนื้อหากระบวนการวิชาที่เรียนมา

10. **ด้านการทำงานของมหาวิทยาลัย** ควรมีการประเมินและติดตามผลการปฏิบัติงานของ มหาวิทยาลัยอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ

ข้อเสนอแนะในการประเมินหลักสูตรครั้งต่อไป

จากผลการประเมินหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาโภชนศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยเสนอแนวทางในการประเมินหลักสูตรครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามการประเมินหลักสูตร เพื่อติดตามการประเมิน หลักสูตรตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

2. ควรมีการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการประเมิน หลักสูตร เพื่อนำไปกำหนดข้อคำถามในการสร้างกรอบการประเมิน เกณฑ์การประเมินหลักสูตร ครั้งต่อไปให้เกิดประสิทธิภาพ สะดวก และรวดเร็ว